

דברי הימים

ליקוטי דברי תורה על פרשת השבוע

נלקח מספר "שערי חיים" על פרשיות השבוע של מורינו הרה"צ שליט"א

זמני השבת

- 4:20 הדלקת הנרות:
- 4:35 מנחה וקבלת שבת:
- 9:30 פירות טיש:
- 5:41 עלות השחר:
- 6:53 נץ החמה:
- 8:00 דף היומי:
- 9:00 שחרית:
- 9:18 - 8:42 סופ"ז ק"ש:
- 11:44 הצות:
- 4:25 מנחה וסעודה ג':
- 5:27 מוצאי שב"ק:
- 5:48 מוצאי שב"ק - ר"ת:
- 6:45 אבות ובנים:

זיכוי הרבים

רכשו לכם זכות הפצת הגליון 'דברי חיים' להצלחה ולסיד"ש בכל העניינים או להנצחת קרוביכם.

kehilasdivreichaim@gmail.com

נדבת

הדפסת הגליון והפצתו

לעי"נ

האשה החשובה

והכבודה מרת יהודית

חנה מקסוול ע"ה בת

הר"ר שלמה וויט צ"ל

נלב"ע כ"ז ניסן התשנ"ב

הכח לסלוח

תנו רבנן: לעולם יהא אדם רך כקנה ואל יהא קשה כארו. מעשה שבא רבי אלעזר בן רבי שמעון ממגדל גדור מבית רבו, והיה רכוב על החמור, ומטייל על שפת הנהר. ושמו שמחה גדולה, והייתה דעתו גסה עליו, מפני שלמד תורה הרבה. נזדמן לו אדם אחד שהיה מכוער ביותר. אמר לו: "שלום עליך רבי!" ולא החזיר לו. אמר לו: "ריקה, כמה מכוער אותו האיש! שמא כל בני עירך מכוערין כמותך?" אמר לו: "איני יודע, אלא לך ואמור לאומן שעשאיני "כמה מכוער כלי זה שעשית". כיון שידע בעצמו שחטא, ירד מן החמור ונשטח לפניו, ואמר לו: נעניתי לך, מחול לי! אמר לו אותו עובר אורח: "איני מוחל לך עד שתלך לאומן שעשאיני ואמור לו: "כמה מכוער כלי זה שעשית".

היה מטייל אחריו, עד שהגיע לעירו. יצאו בני עירו לקראת רבי אלעזר, והיו אומרים לו: "שלום עליך רבי, רבי מורי מורי". אמר להם: למי אתם קורין רבי רבי? אמרו לו: "לזה שמטייל אחריו". אמר להם: "אם זה רבי - אל ירבו כמותו בישראל". אמרו לו: "מפני מה?" אמר להם: "כך וכך עשה לי". אמרו לו: "אף על פי כן, מחול לו, שאדם גדול בתורה הוא". אמר להם: "בשבילכם הריני מוחל לו. ובלבד שלא יהא גיגיל לעשות כן". מיד נכנס רבי אלעזר בן רבי שמעון ודרש: 'לעולם יהא אדם רך כקנה, ואל יהא קשה כארו'. ולפיכך זכה קנה ליטול הימנה קולמוס לכתוב בו ספר תורה תפילין ומזוזות.

ראיתי השבוע סיפור שסיפר המגיד מישראל ר' מיילך בידרמן שליט"א וכך הוא מספר את סיפורו המרטיט, "בל"ג בעומר האחרון התקיימה חתונה בירושלים, ולאור המצב החתונה נערכה כפי ההנחיות, באמצע החתונה הגיעה משטרה ולקחו את החתן והכלה ביחד עם אבי החתן והכלה לתחנת המשטרה עד השעה שלוש וחצי לפנות בוקר... למותר להסביר כמה צער ועגמת נפש נגרמו לכל המשתתפים, ובפרט להורי החתן והכלה, ועל כולנה החתן והכלה שהיום השמח ביותר בחייהם הסתיים בצורה כל כך קשה וטראומטית".

בערב ראש חודש אלול, ממשיך ר' מיילך בסיפורו, "מתקשר בחור משיבה חשובה לאבי הכלה, ואומר לו: אני בחור זה וזה לומד באחת הישיבות הכי טובות בירושלים, ואני מגלה לך שאני הלשנתי למשטרה על החתונה, לא עשיתי זאת מתוך רוע לב ואכזריות, אלא מתוך פחד ורצון למנוע את התפשטות המגיפה, וחשבתי שהמשטרה רק תפזר מעט את ההתקהלות של הריקודים, לא חשבתי שזה יסתיים בצורה כזאת שיקחו את החתן והכלה למשטרה". הבחור המשיך ואמר לו: "אני בחור חשוב בישיבה, והיה לי בכל יום עשר הצעות שידוך כל יום, ולמחרת. אחרי שהלשנתי עליכם וקראתי למשטרה אין לי שום הצעת שידוך הטלפון לא מצלצל ואני מתקשר לבקש מחילה". האבא ההמום אמר לו: "לא" בא' רבתי, איך אני יכול לסלוח לך? כמה צער וכאב גרמת לי, הפכת את החתונה ליום שהשם ישמור, איך אני מסוגל לסלוח לך?!"

הבחור התחיל לבכות בבכי מר כמו ילד קטן. בתגובה, אמר לו אבי הכלה, "תשמע, תן לי עשרים וארבע שעות ותתקשר אלי מחר". למחרת בראש חודש אלול התקשר הבחור שוב, והאבא אמר לו שהוא לא ישן כל הלילה, "למדתי את הישערי תשובה, וה'מסילת ישרים' ושיננתי לעצמי "שאיך אדם נוקף אצבעו מלמטה, אלא אם כן מכריזים עליו מלמעלה", שום דבר לא קורה אם הקב"ה לא רוצה, אתה רק שליח של ההשגחה העליונה, והכל זה הקב"ה, וגם בלעדיך גם היה קורה אותו רע, שיננתי את זה ואני סולח לך". אבל האבא אמר לו ומוסיף: "תדע לך אתה צריך לפייס גם את החתן והכלה".

הבחור התקשר תכף אל החתן וסיפר גם לו את הסיפור, מיד כאשר החתן שמע במה מדובר, החתן שחתונתו נהרסה הגיב "מה? אל תתקשר אלי יותר, זה פעם אחרונה איך אני יכול לסלוח לך אתה יודע מה את גרמת לנו?!!?". הבחור התחיל לבכות שוב בבכי תמרורים ובכה ובכה, ולב יהודי לא עומד בבכי של יהודי אחר, עד שהחתן סלח לו. "אבל", אמר לו החתן, יש פה גם את הצער של הכלה, היא עדיין בוכה מהטראומה והצער של החתונה שלה שנהרסה, אתה צריך לפייס אותה והיא אמרה בפה מלא "אני לא סולחת, לא יכולה לחשוב על זה". החליטו קרובי משפחה לערב לתוך העניינים רב חשוב מירושלים, והרב ביחד עם אבי הכלה ניגשו לכלה ודיברו על ליבה שתהיה מוכנה לסלוח. ושוב, היא אומרת בפה מלא כי היא לא מוכנה לסלוח בשום פנים ואופן. הרב שכבר לא ידע איך להגיע לליבה, אמר לה, "תדעי שכתוב בחז"ל בזוהר הקדוש בפרשת מקץ שאדם שעשו לו נזק, אפילו שקשה לו לסלוח, אם הוא סולח יעשה לו הקב"ה נס על נס, הוא מקבל קרדיט של ניסים, משתלם לך לסלוח את מקבלת קרדיטים של ניסים". כשראתה הכלה את דברי הזוהר הסכימה למחול בלב שלם.

"זה היה בתחילת חודש אלול" מספר ר' מיילך, "בערב ראש השנה נסעו הזוג הצעיר ברכב, והרכב עבר תאונת דרכים קשה ומחרידה והתהפך שבע פעמים, הרכב התרסק והתפורר כמו חמאה והם יצאו שלמים, כוחות ההצלה שהגיעו למקום וראו את הרכב מרוסק לשברי שברים, היו בטוחים שאין את מי להציל וחיפשו אברים, אבל, הזוג עמד ליד הרכב השבור שלמים". שאלו אותם איך יצאתם ככה שלמים? ענו הזוג ואמרו: "אין לנו מושג איך, אבל עפנו מהחלון ומצאנו את עצמנו על הגג, לקחו אותם לבית חולים, שם התברר כי לא היתה אף שריטה ואף לא טיפת דם, הם גם לא יודעים איך זה".

סיים רבי מיילך את דבריו: כנראה שכל הסיפור של החתונה והמשטרה היה ניסיון מהשמים לראות אם הזוג יתעלה על הפגיעה הקשה, וימחלו לאותו בחור, ובזכות שעמדו בניסיון הקשה, ניצלו חייהם וביטלו את רוע גזר הדין שהיה עליהם.

הסוף

פתיחה לפרשת לך לך: יש לעיין בסדר הדברים של פרשתנו דהנה בפרשת בא כתיב ומושב בני ישראל אשר ישבו בארץ מצרים ארבע מאות ושלשים שנה, ופרש"י שם דאף שהיו במצרים רק מאתים ועשר שנים, וא"כ למה כתיב בתורה שהיו 430 שנה, ומתרץ משום דחשבינן מהברית בין הבתרים, שאז נאמר לאברהם שגר יהיה זרעך בארץ לא להם, וממילא הידיעה הוא כמו התחלת השיעבוד וזה מתחיל מזמן ההוא עכ"ד רש"י, והנה לפי חשבון השנים יש 430 שנה רק עם מחשבים הברית בין הבתרים כשהיה אברהם בן שבעים, כי עד לידת יצחק יש 30 שנה ויצחק היה בן 60 כשנולד יעקב ויעקב היה בן 130 כשירד למצרים, ס"ה 220 שנה, ועוד 210 מביאתו למצרים עד גאולת מצרים, ובזה א"ש החשבון של 430 שנה, אמנם בתחילת הסדרה כתיב ואברם בן חמש ושבעים שנה בצאתו מחרן, א"כ הברית בין הבתרים שנכתב לסוף הסדרה היה צריך להיות אח"כ, וא"כ הסדר יותר מחמש שנים מהחשבון של 430 שנה.

הנה כדי לתרץ הקושיא יש שני שיטות, לשיטת הסדר עולם [הובא בתוס' שבת דף י' בד"ה ושל] אין פרשה זו נכתבה כסדר, ולדעתו אברהם אבינו בא לארץ כנען שני פעמים, לראשונה בשנת 2018 זה היה בשנת השבעים לחייו, ואז היה כריתת ברית בין הבתרים, וחזר לחרן, [ללעת המלכש עבר אברהם בין הבתרים ורוח נשאו והביאו לחרן וע"ע בפרש"י על המדרש], וכעבור חמש שנים בשנת 2023 נצטווה שוב לבוא לא"י להישאר שם, באותו שנה נסע למצרים והיה שם ג' חדשים וחזר לא"י, ובאותו שנה היה מלחמת המלכים ונשבה לוט, [לדעת תוס' ברכות ז': היה המלחמה בשנת 2022 ולפ"ז קשה הלא זה היה אחר הפירוד עם לוט ובריש הפרשה מבואר דלוט יצא עמו מחרן בשנת 2018 כשהיה אברהם בן חמש ושבעים כנ"ל, וע"כ צריכים לומר שאחר המלחמה חזר לוט עם אברהם וכשבא פעם שניה חזר עוד הפעם לסדום], ולדעת תוס' כל הפרשיות כולם אינן כסדרן והוא פליאה גדולה.

שיטת האזן עזרא: אברהם בא לארץ כנען רק פעם אחת כשהיה בן ע"ה ובאותו שנה היה המלחמה בין המלכים וגם ברית בין הבתרים והפרשה נכתב כסדר הדברים, וללעת האזן עזרא צריכים לומר שכשהיה בן שבעים עזב את אור כשדים והגיע לחרן וישב שם חמש שנה, והחשבון של 430 שנה מתחיל משהגיע לחרן שאז היתה הגלות הראשונה של אברהם שיצא מאור כשדים.

אברהם אבינו נתנסה בעשר נסיונות, יש כמה שיטות מה הן הנסיונות, וזאננות לר"נ איתא, (1) שהוזרק לכבשן האש בימי נמרוד, (2) שהוצרך לנסוע מבית אביו לארץ כנען, (3) שהוצרך לנסוע מארץ כנען מפני הרעב לארץ מצרים, (4) המלחמה נגד הד' מלכים אף שהיה קשה מאוד מ"מ בטח בה', (5) מה ששרה נלקחה לבית פרעה, (6) שהוצרך לגרש את הגר נגד רצונו, (7) שהוצרך לגרש פעם שנית את הגר ביחד עם ישמעאל, (8) כששמע בברית בין הבתרים מה שיקרה עם בניו ולא התרעם, (9) הברית מילה לעת זקנתו, (10) עקידת יצחק. הגר היתה בת פרעה מלך מצרים, ולאחר שלקח פרעה את שרה לביתו ונענש על זה, ורצה לפייס את אברהם נתן לו את בתו לשפחה, והשם הגר הוא כמו הא אגרך זה שכרך עבור העגמ"נ שנגרם לו. (פכ"א)

לך לך:

לך לך להנאתך ולטובתך, לכאורה יש בזה כפל דהלא הטובה והנאה של אברהם היה שיהיה לו כל טוב ובנים, וא"כ למה חזר וכפל ואעשך לגוי גדול וגוי, ועוד הלא ההליכה לא היה להנאתו ולטובתו רק לאחר כמה זמן, ועוד קשה אם הלשון לך לך פירושו להנאתך ולטובתך מהו הלך לך להנאתך בעקידת יצחק.

וי"ל דענין הנאה וטובה לא היה ברכה אלא הנהגה איך לקיים מצות השי"ת לעשות המצוה בשמחה וטוב לבב כמבואר ברמב"ם סוף הל' לולב, וזה היה מדרגת אברהם אף שמצד ההרגשים היה לו צער ועגמ"נ על המצב שלו וכל הנסיונות

אעפ"כ קיבל הכל בשמחה, והיה שולט על הה' חושים שלו, וכן אומרים אתה הוא ה"א אשר בחרת באברם, דהיינו בין מידת הדין בין מידת הרחמים, ומצאת את לבבו נאמן ועי' מהר"ל בביאור ד' הגמ' פסחים דק"ח שגבריאיל רצה להציל אברהם מכבשן האש ואמר הקב"ה אני יחידו וכו', כי גבריאיל הוא שר האש הנהגה טבעית, אבל באברהם היה למעלה מן הטבע לכן זכה לנס למעלה מדרך הטבע.

הנסיון של לך לך מצואל צפסה"ק שאף שהיה להנאות ולטובתו [בפרט שברך ממקום סכנה שזה היה הנסיון הראשון שהשליכו אותו באש], אעפ"כ ויעש אברם כאשר "דיבר" אליו ה' לשון קשה, וכ"כ צפ"י עה"פ עתה ידעת כי ירא א' אתה, כי אחר העקידה הנסיון של אברהם היה שלא הרגיש שום הנאה שהיה פטור מהעקידה אלא עשה כן מחמת רצון השי"ת, ועי' ד"י למען ייטב לי בעבורך יתנו לי מתנות והנסיון הוא שלא יקבלם [כמעשה החת"ס שא' הציע לו מתנה טובה לריבית ומתחילה הפליא את החפץ ואח"כ החזירו אבל רצה שיהיה לו נסיון בזה].

כנ"ש איתא למה הוכפל הפסוק לכתוב מארצך ומולדתך ומבית אביך, כדי ליתן שכר על כל דיבור ודיבור, לכן כפל והוזכר כל המקומות, ולכאורה קשה איפה מצינו שכר על מצוה שיש כמה פעמים ציווי עליו, ורק בלאוין מצינו שאם כפל התורה הלאו הוא כדי שיענש שתי פעמים, אבל לא מצינו כן בשכר מצוה, ובפרט שכאן לא נצטווה כמה פעמים שילך רק המקום הוזכר כמה פעמים, מארצך ומולדתך ומבית אביך, ולמה יתנו לו שכר על זה, ועוד קשה למה פרש"י כל הנ"ל על הארץ אשר אראך כי העיקר היה צריך להיות על רישא דקרא כשכפל המקומות, ותי' האלמו"ר מהרש"א ממוזיז ז"ל כי בדרך כלל כשאדם נוסע ממקום למקום שואלין אותו לאן אתה נוסע? והוא משיב המקום, אח"כ שואלין אותו למה אתה נוסע? והוא משיב הטעם, משא"כ כשאברהם הכין עצמו לנסוע מבית אביו התחילו לשאול אותו לאן אתה נוסע? השיב אברהם איני יודע! למה אתה נוסע? השיב אברהם איני יודע! רק אני מקיים מצות הבורא ית"ש שצריכים לקיים דבריו אף שאין מבינים הטעם כי הוא הבורא והמנהיג של העולם, ומי שהולך בדרך צריך תמיד סיעתא דשמיא שיגיע למחוז חפצו, וכפי שמתפללין בתפילת הדרך, ובלי סיעתא דשמיא א"א לעשות כלום, וממילא היה אברהם מסביר ענין האמונה בה' ועי"ז היה מקרב אנשים לעבודת השי"ת, נמצא שכיון שהקב"ה לא אמר לו המקום שהיה צריך לנסוע רק הארץ אשר אראך, הוצרך אברהם להשיב תשובה שאינו יודע רק הוא מאמין, וממילא נתרבה האמונה בה', וזה הביאור ברש"י כדי ליתן שכר "על כל דיבור ודיבור" דהיינו הדיבור של אברהם שהיה צריך להשיב שאינו יודע, והארץ בדיבורים של אמונה, ועל זה קיבל שכר, נמצא דהדיבור לא קאי על דיבורו של הקב"ה אלא של אברהם, ומיושב כל הקו' שהזכרנו לעיל.

בהמשך למש"כ חשיבות הענין להרבות אמונה לאחרים, שמעתי מאלמו"ר הרה"צ מוה"ר יעקב ז"ל מאנטווערפין שלאחר המלחמה כשחזר מסיפור והגיע לזוארשא היהודי הראשון שפגע היה א' מחסידי סלונים, אמר לו החסידי שמעתי פשט שמה ששואלים בשמים ביום הדין נשאת ונתת באמונה שהכונה האם דברת עם אנשים בעניני אמונה בהשי"ת, והרבי זצ"ל הבין מזה סימן מן השמים שתפקידו לאחר המלחמה ומה שנשאר בחיים הוא לדבר בעניני אמונה ובטחון, ואכן כן הוא נוהג בכל שיחותיו בעיקר לדבר בענינים אלו, יה"ר שיהא מליץ יושר בעדינו.

והיה ברכה:

פכ"י שמי שבירך נתקיימו ברכותיו, ויש להבין למה הוצרך לו ענין זו הלא הקב"ה הבטיח לו ואעשך לגוי גדול וגוי ומה הוסיף בזה, וי"ל דמצינו בחז"ל על הפסוק כל השומע יצחק לי שבשעה שנפקדה שרה נפקדה עמה שאר עקרות, והטעם לזה משום שאברהם ושרה היו כל כך גדולים בחסד להטיב לאחרים,

שאם הישועה היה בא להם ולא לאחרים לא היה נחשב להם כשמחה בשלימות, לכן בשעה שה' פקד את שרה הוצרך לפקוד גם אחרים כדי שפקידת שרה תהיה בשלימות, וכן באברהם אם היה משפיע רק לאברהם ולא לאחרים א"כ לא היה זה בכלל ברכה עבור אברהם, לכן הוצרך ליתן לו כח לברך אחרים כדי שיהיה לו הנאה בשלימות שטוב לו וגם לאחרים, העיקר הוא עין טובה לבקש לא רק לעצמו אלא גם לאחרים זהו מידתם של אברהם אבינו ושרה אמנו.

וַיֵּצֵאוּ לְלֶכְתָּ אֲרֶזְהָ כְנַעַן וַיּוּבְאוּ אֲרֶזְהָ כְנַעַן:

לכאורה הוא כפל הלשון שאם יצא ללכת שם בודאי הגיע שם, וכתב החפץ חיים שבסוף פרשת נח כ' בתרח ויצאו ללכת ארצה כנען ויבואו עד חרן וישבו שם, כי הרשעים אומרים הרבה ולבסוף עושים מעט ותרה דיבר הרבה שנוסע לארץ כנען וכדומה, ולבסוף ויבוא עד חרן וישב שם שלא עשה כמו שדיבר, שראה ששם טוב שכח מה שדיבר מקודם הרבה, אבל אצל צדיק אינו כן כשאומר שיעשה איזה דבר הוא עושה כל פעולות שאכן לא ידבר שוא ושקר, לכן כ' באברהם ויבואו ארצה כנען שקיים מה שדיבר ואכן הגיע לשם.

עוד בפסוק הנ"ל, נחמס סופר כתב ליישב כפל הלשון ויצאו ללכת ארצה כנען ויבואו ארצה כנען, כי עיקר הנסיון של הנסיעה, היה מה שהקב"ה הבטיח לו כל טוב ולבסוף יהיה רעב בארץ, והנה הכנען הראשון נכתב בפתח והכנען השני נכתב בקמץ, והביאור שבתחילה נסע לכנען וחשב שיהיה לו פרנסה פתוח לפניו, ולבסוף נעשה כנען בקמץ שהוצרך לקמץ מחמת הרעב, ואעפ"כ לא היה לו טענות על הקב"ה כי ידע שלבסוף ישלם ה' מה שמגיע לו.

וַיְהִי כַאשֶׁר יְהִיבְרַחֵל לְבֹנָה מִצְרִימָה וְגו':

הקסה החת"ס דהקריב הכונה תמיד שזירז עצמו לבוא שם כמו שמצינו ופרעה הקריב וכו' רש"י שם הקדים עצמו בזריזות, ולמה כאן נתיב לשון של הקריב כשהגיע אברהם למצרים הלא בודאי לא היה זריז לצאת מארץ כנען לבוא למקום טמא כמצרים, עוד הקשה למה דאג אברהם כ"כ עבור שרה שלא יעשו לה דבר רע הלא הקב"ה בירך אותו והבטיח לו מכל רע, ומי עפי"ד הרמז"ן שכתב דהליכת אברהם למצרים היה אצלו חטא שעזב את ארץ כנען מקום ששם שלחו ה' [זוהו דלא כרוב ראשונים דס"ל דהליכה למצרים היה נסיון], ולפי"ז א"ש ויהי כאשר הקריב זה מורה על החטא שעזב את ארץ כנען והתקדם עצמו לבוא למצרים, וכיון שהרגיש שחטא התחיל להתירא שמא גם החטא שהברכות לא יתקיימו, לכן הוצרך להשתדל עבור שרה.

לְמַעַן יֵשֵׁב לִי בְעֵבֹרָה:

וכתב רש"י יתנו לי מתנות והוא קשה להבין שבזמן שמדברים לענין פיקוח נפשות הוא דואג על מתנות, וכתב בחזקוני אהא דכ' באברהם שנתן לבני הפלגשים שלו מתנות, ורש"י כ' שם טומאה מסר להם, ורמז לזה דכתיב מתנת חסר ו' בגימטריא 890 וכן 'למדם להשביע השדים' בגימ' 890, וכתב זכרם הנזי שבאמת אברהם לא היה צריך מתנות וגם לא היה מתירא להילחם עם המצרים כמו שעשה עם נמרוד, אבל ידע שמצרים יש להם הרבה כישוף, לכן השתדל אברהם להיות טוב עמהם כדי שיתנו לו מתנות דהיינו השם של כישוף ועי"ז לא יתירא עוד מהם, ובזה יובן מש"כ אח"כ ותקח האשה בית פרעה, למה לא כ' שרה, ועוד למה כשלקחו את לוט הלך אברהם להילחם וכאן לא עשה אברהם כלום, והנצי"ל צ"ס המכתב סופר ע"פ המדרש גבי אסתר איך היתה מותרת למרדכי אחר שהיתה ביחוד עם אחשוורוש, ותי' שבאמת אסתר לא היתה אצל אחשוורוש רק שלחה שידה חתיה, [רק אח"כ כשהצריכה ללכת לאחשוורוש

לבקש רחמים על עמה לא רצתה להשתמש עם שידה כי אז לא היתה הנס נצחי, והוצרכה ללכת בעצמה לך אמרה כאשר אבדתי אבדתי], וגם כאן ידע אברהם את השם הנ"ל של השדים והשביע שד תחתיה ולכן לא כתיב שמה של שרה אלא ותקח האשה סתם.

אברהם נסע לא"י ובתחילה הגיע לשכם ויבן שם מזבח לה' הנראה אליו, וכ' רש"י שהתפללו על השבטים שלחמו בשכם, ואח"כ נסע לבית אל ושם בנה מזבח ויקרא בשם ה', ונתנבא על עכן ונטה אהלה של שרה קודם לאהלו, ויש להבין ג' דברים, א' למה לא כ' כאן לה' הנראה אליו, ב' למה כ' נתנבא על עכן מה צורך הנבואה ומקודם לכן בשכם לא כ' נבואה, ג' למה דוקא כ' אהלה של שרה, וי"ל דאהלי האמהות ענין גבעת הלבונה [ע"י צפר"י פרשת נשא למה לא נתנו לבונה על מנחת סוטה משום לא נהגה כהאמהות שמרומזות בגבעת הלבונה, ענין הלבונה מלבן עונותיהן של ישראל, ועי' בפסיקתא רבתי פרשת אחרי ארבעה פעמים בד כנגד ארבע אמהות [ד"פ ב"ד כ"ד שהם קישוטי כלה והבן], וזה מידת הרחמים שדמעותיהן של אמהות מגן על הבנים וכמו שרחל התפללה על מנשה כמו כן זכותה של שרה הגין על עכן שזכה לתשובה שלימה תן תודה, והתפלל על כן נקוה להפנות אליך כל רשעי ארץ, וזו היתה נבואת אברהם שכוחה של אהל שרה תגן אפילו במצב של שאין ה' נראה אליו אפ"י ויבן שם מזבח ויקרא בשם ה'.

ונראה דמה שמבואר בשבת קי"ט: שבביל שבת שני מלאכים מלוין לו לאדם מלאך טוב ומלאך רע שעונה בע"כ אמן, שמלאך רע נולד מחטא עץ הדעת ולכן בא בכל ליל שבת, וכשרואה הנרות דולקין ושולחן ערוך שכל זה תיקון חטא עץ הדעת הוא עונה בע"כ אמן ומהפך עי"ז קללה לברכה, והכל בזכות המצות שהנשים עושות כמבואר בשבת ל"א, וזה סוד אהלי האמהות כמבואר ברש"י עה"פ ויביאה אהלה שרה אמן, ויובן עפי"ז מה שמבואר בגמ' סנהדרין עה"פ מה טובו אהליך יעקב שכל הברכות של בעלם נתהפכו לקללות אחר החורבן חוץ ממה טובו אהליך, רמז לאהלי האמהות שיש בהן הכח להפוך כל הקללות לברכות נצחיות, וכמו שמצינו שרבקה אמרה עלי קללת בני ולמעשה זכה יעקב לברכת ויתן לך אף שחשש והבאתי עלי קללה ולא ברכה.

נסיון אברהם אבינו להיות מחכה שנובאת השי"ת יתקיים והיה בזה כ"ה שנים, וזכות האמונה המשיך הישועה. וזהו ענין שמונ"ע מתחיל באבות וצריכים לכוין, כי אבות יסוד האמונה, ומצאת את לבבו נאמן לפניך שה החידוש הכי גדול בבריאת העולם בהבראם ולכן הוזכר החיות אברם אחר כל סדר הבאיה והנהגתו.

נדרים ל"ב שם הקדים ברוך אברם לברך קל עליון ולפיכך לא ניתנה כהונה לבניו, עי' סוטה ל"ט ר' אליעזר בן שמוע האריך ימים שבירך קודם ברכת כהנים וכ' בילקוט הגרשוני שהכונה לברך את השי"ת קודם להאמין שהוא מקור הברכות.

שבעים וחמש שנה הראשונות של אברהם לא הוזכר בכלל מה שקרה בשעה שהיה בן ג' והכיר את בוראו, והמסירות נפש לכבשן האש והמאורע עם נמרוד ועוד, משום שאז עבד אברהם את הקב"ה בכח החקירה, וזה מוגבל בשכל שלו, ואין זה אמונה כי יש דברים שהם למעלה מהשכל, ורק אחר שא"ל הקב"ה לך לך מארצך דהיינו הרצון שלך [ארץ מלשון רצון כמבואר בחז"ל] ותבטל רצונך לגמרי לפני הקב"ה באמונה פשוטה, ואז התחיל עבודת אברהם אבינו, וזהו תורה שבכתב של אברהם אבינו.

וַיְהִי כַאֲבָרָם מִצְרִימָה וְגו':

פס"ק למד שהטמין אותה בתיבה ועל ידי שתבעו המכס

לע"נ

הרה"ח ר' דוד אליהו בן הרה"ח ר' יוסף חיים גרינוואלד זצ"ל

לע"נ

הרה"ח ר' בנימין בייטש בן הרה"ח ר' ישראל חזנוני זצ"ל

על ישמעאל נאמר "ידו בכל יד כל בו", ופי' התמוס שהוא יצטרך לאחרים ואחרים יצטרכו לו, וכמו כספר חזקוני [מן הראשונים] שבענייני מסחר ירצו כל אחד לעשות מסחר עמו, ויהיה לו מסחרים בכל העולם, אבל הוא יצטרך לעשות מאחרים, (כמו שרואים בזמנינו שהישמעאלים יש להם כח במסחר ויש להם מסחרים בכל העולם אבל בענייני טכנולוגי הם צריכים לאחרים).

איתא בספיק"ק שהמסי"נ של הגר לחזור לבית שרה להתענות תחת ידה כדי שיהיה לה בן שיודו בכל עזרה לה שתצליח בזה, כי כל דבר שעושים במסירות מצליח.

ואת בריתי אקים את יצחק:

אקים הוא ר"ת אשר קידש ידיד מבטן, שבשעה שהבטיח הקב"ה לאברהם לא היה עדיין יצחק בעולם, ורק לאחר מילת אברהם היה יכול יצחק לבוא בעולם וזה הביאור ואת בריתי, ע"י קדושת הברית, אקים אפשר להקים בן כיצחק. (תוס')

כספר ליקוטי תורה מהקדוץ הראי"ל זי"ע [והובא ג"כ בשמו זמגלה עמוקות סוף פרשת נח, ובספר הדורות ח"ב דף קס"ד] מבואר דבר נפלא מאוד והוא שאברהם אבינו טרח להציל את לוט גם מחמת נשמת האמורא רבא שהיתה טמונה אצל לוט, וכמו שדוד המלך בא ממזאב, האמורא רבא בא מנעמה העמונית בת לוט, ולכן בפרשת לך לך אצל מלחמת ד' המלכים כ' ויקחו את לוט "ואת רכושו בן אחי אברם", ולשון הקרא קשה שיה לו לכתוב ויקחו את לוט בן אחי אברם ואת רכושו, הלא הרכוש אינו בן אחי אברם, אלא התורה רמז כאן נשמת רבא, וראשי תיבות רכושו בן אחי הוא רבא, והוסיף המגלה עמוקות שהמלחמה היתה בעמק המלך הוא בבל שהיא עמוקה, ואמרפל היה מלך בבל, ושם לחם אברהם אבינו להציל נשמת רבא ש"מלך" כראש ישיבה בבל כמבואר בברכת דף ס"ב דרבא נקרא מלך, ואברהם התעסק במלחמה ההוא כדי להוציא ניצוצות של היות דאביי ורבא, [כידוע שרבא נזכר בש"ס 4154 פעמים], ובספר הדורות הביא ז"ל חס"ל שזה נרמז ג"כ מה שאמר אברהם אחר המלחמה בלעדי רק אשר אכלו הנערים, שר"ת רבא.

פתחו וראו, ויש להבין מעיקרא מאי קסבר אברהם, דבודאי לפי חוק המדינה לא ינחו השומרים להעביר תיבה גדולה וסתומה בלי להביט בה אם יש בה סחורה לתשלומי המכס, וכתב צנית פינחס להסביר בפשטות, כי אברהם היה מתירא בעיקר שלא יקחו אותה אנשים גרועים ופחותי ערך, אבל לא חשש שהנכבדים והשרים יקחו אותה, ולכן התחכם לטמון אותה בתיבה וידע שהם יפתחו את התיבה, וכשיראו שאשה טמונה שם וזה דבר זר מאוד, בודאי יודיעו זאת להשרים גדולים לברר הדבר הנפלא מה שקרה על מה זה ועל מה זה, ממילא יתפרסם הדבר ולא יהיה חשש שיבואו הגרועים ויקחו אותה בשעה שהשרים דנים ומדברים במעשה הפלא.

וילך למעיו:

פרש"י שבחזרתו ממצרים פרע הקפותיו, וי"ל שהכונה שאברהם נסע למצרים כעני ומן הסתם בדרך היה גר אצל עניים כמותו כי איזה עושר יקח עני לביתו, אבל בחזרתו כשהיה עושר רצו כל העשירים שיהיה אצלם, אמנם אברהם לא שכח ההכרת הטוב לאותן עניים שקירבו אותו בהליכתו, לכן בחזרתו נסע דרך מסע הראשון ופרע הקפותיו פי' שפרע ע"י הכרת הטוב.

ויפרדו איש מעל אחיו אברם יש בארץ כנען ולוט יש בנערי הכנע:

כ' צנעל הטורים כי סופו תיבות של איש מעל אחיו אברם הם תיבת שלום, ללמדך כי לפעמים הפירוד הוא הבאת שלום. וזכ"י פי' כל זמן שהרשע עמו היה הדיבור פורש ממנו, אנו רואים כאן יסוד גדול, אברהם בודאי הרגיש וידע שהתחברותו של לוט גורם לסילוק שכינה, מ"מ הרי אמרו חז"ל שבת קכ"ז. גדולה הכנסת אורחים יותר מקבלת פני השכינה, אמנם כל זה אם לוט אינו משפיע רע על אחרים יש לוותר לפעמים מפני השלום, אבל ברגע שנעשה מריבה בין רועי לוט לרועי אברם, ויכול להיות השפעה רעה מלוט, מיד אמר "הפרד נא מעלי".

ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין והוא כהן לקל עליין:

ולכאורה הול"ל ומלכי צדק מלך שם כהן לקל עליין הוציא לחם ויין, וכ' צילקוט האורים דבעלמא מצינו יין קודם ללחם וכן הוא דרך סעודה כמבואר במס' ברכות, וכאן כ' לחם קודם ליין, כי יין הוא משכר אבל דוקא בלא לחם, אבל יין בתוך הסעודה אינו משכר כי הלחם ממתיקו, והנה כהן הצריך לעשות עבודה אסור לשתות יין, וא"ש הפסוק שהוציא לחם קודם ליין שלא יהיה שיכור, כי היה כהן לקל עליין וכהן אסור להיות שיכור.

והנה"ק ר' מאיר מפרעמיסלאן ז"ל אמר כי כששני צדיקים נפגשים זה עם זה, אף שיש לשניהם דרך אחרת בעבודת השי"ת אבל אם כוננת לש"ש אזי כל אחד רוצה ללמוד ממעשי חברו, והנה יש הנה כהן ועובד השי"ת ואברהם היה גדול בחסד, וכשפגשו זה בזה אזי מלכי צדק הוא שם הוציא מאברהם דרך עבודה בלחם ויין דהיינו לעשות הכנסת אורחים, והוא פי' אברהם למד משם להיות כהן לקל עליין.

מילה הוא אות ברית בין הקב"ה לישראל כמבואר בסוף הפרשה, וכן שבת הוא אות ברית ביני ובין בני ישראל, ובחול התפילין הוא האות, נמצא דתמיד יש שני אותות, וכתב האבני נז"ל שזה כונת הספוק בתהילים, תעיתי כשה אובד, כששולחין הנשמה מעולם העליון לעולם הזה הוא כאבידה עד שיתקרב בחזרה לבעליו דהיינו הקב"ה ע"י מצוות ומעשים טובים, וקיי"ל שני סימנים הוי סימן מובהק לגבי חזרת אבידה, נמצא שע"י שמירת אות ברית קודש ושבת קודש או התפילין, אם מקיימים כראוי, יש לו שני סימנים וממילא חוזר לבעליו ואינו כאבידה.

ברכות מאליפות ומקרב ליבנו לכבוד מעלת כבוד ידידנו הדגול והיקר, העומד לימין בית המדרש בכל זמן ועת, איש רב פעלים בעל מעשים נפלאים וכבירים, רודף צדקה וחסד, מקבל את כל האדם בסבר פנים יפות, ראש וראשון לכל דבר שבקדושה, הוא הגבר אשר משים לילות כימים עבור קדושת חינוך ילדינו היקרים שיחיו, הרה"ח ר' יעקב קאפיל שפרונג הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בנישואי בנו החתן ה"ה משה מרדכי שפרונג הי"ו עב"ג שתחי' בת המנוח האי גברא יקירא יקירנו וידידנו הר"ר ר' אברהם נחום ביוד זצ"ל בשעט"מ ובמזל"ט יאה רעוא מן קדם אבוהון דבשמיא שהזיווג יעלה יפה ויזכו לראות רב נחת דקדושה מכל יוצ"ח, ויתברכו בבני הגוני, חיי אריכי ומזוני רוויחי, דורות ישירים ומבורכים עוסקים בתורה ובמצוות בנהורא מעליא. אכ"ר

לע"נ

הרה"ח ר' פינחס בן הרה"ח ר' בנימין ביינוש וזנב"ל

אשר הלך לעולמו לאחר שהזדכך ביסורים קשים ומבלם בארבה בשב"ק פר' שמיני לסדר 'בקרובי אקדש' - נוניסן תשע"ז

